

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จังหวัดนครสวรรค์เป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง ที่มีเขาหินปูนขึ้นกระจายอยู่ทั่วไป เขาหินปูนที่พบในจังหวัดนครสวรรค์มีขนาดเล็กและใหญ่ แตกต่างกันไปแต่มีความพิเศษของพรรณไม้ที่แตกต่างจากไม้พื้นล่างบางส่วน ผลการศึกษาสำรวจความหลากหลายของพรรณพืช ณ เขาชนเคือ ในปี 2547-ปัจจุบัน ทำให้ทราบว่าพันธุ์พืชมีความโดดเด่นเฉพาะตัว และเป็นพรรณพืชที่สามารถปรับตัวให้อยู่ได้ในฤดูแล้ง และกลับฟื้นชีวิตอีกครั้งในฤดูฝน พืชพื้นล่างจะเจริญอย่างรวดเร็วในฤดูฝนและรีบผลิดอกออกผลในฤดูหนาว จากนั้นก็พักตัวในฤดูแล้ง ขณะที่ไม้ยืนต้นจะเจริญเติบโตใหม่ในฤดูฝน ใบร่วงในฤดูแล้งพร้อมกับออกดอกติดผลในฤดูแล้งเช่นกัน จากนั้นเมล็ดร่วงและงอกในฤดูฝนถัดมา บริเวณที่อยู่สูงขึ้นไปที่เป็นป่าดิบแล้งก็จะพบพรรณไม้ที่เป็นดัชนีชี้บ่งประเภทของป่าได้ ในฤดูฝนจะเจริญเติบโตได้ดี ส่วนในฤดูแล้งก็จะชะงักและบางชนิดก็มีใบแห้งเหี่ยวร่วงหล่นลงสู่พื้นป่า แต่ไม่ได้ผลัดใบเหมือนพืชในป่าผลัดใบเบื้องล่าง นอกจากนี้ยังพบว่าพืชเกือบทุกชนิดมีประโยชน์ต่อชุมชนที่อาศัยอยู่รอบ ๆ เขามาตั้งแต่อดีต ทั้งทางด้านเป็นพืชอาหาร พืชสมุนไพร ไม้ใช้สอยต่าง ๆ

ด้วยลักษณะพิเศษดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้สนใจศึกษาพรรณพืชเขาหินปูนในจังหวัดนครสวรรค์ว่ามีความหลากหลายทั้งชนิดพันธุ์และการนำไปใช้ประโยชน์ของชุมชนรอบ ๆ เขาอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพรรณพืชบนเขาหินปูนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยทำการสำรวจและจำแนกประเภทของพืชโดยละเอียด
2. เพื่อสำรวจประโยชน์ที่ชุมชนนำไปใช้ทางด้านอาหารด้านสมุนไพรและด้านใช้สอยของชุมชน โดยสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับการนำไปใช้ประโยชน์จากพืชของชุมชนรอบ ๆ เขาหินปูน

ขั้นตอนและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังการสำรวจหากพบว่ามีความหลากหลายของพืชที่ยังไม่ทราบชื่อ ก็จะศึกษาโครงสร้างโดยละเอียด จัดเก็บตัวอย่าง ดอก ผล ใบ และถ่ายภาพประกอบ
2. จากนั้นนำเอาตัวอย่างที่ได้ไปเทียบเคียงกับคีย์และตัวอย่างในหอพรรณไม้เพื่อจัดจำแนกวงศ์ สกุล และชนิดต่อไป โดยใช้คีย์พรรณพืชในประเทศไทยและประเทศไทยใกล้เคียง

3. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบและนำเสนอในรูปแบบของตาราง กราฟ และรูปภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ทำการสำรวจบริเวณเขาหินปูนที่กำหนดไว้ในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่เขตอำเภอตากดี เช่น เขาชอนเคือ เขาขวาง เขารอยเสือ เขาหินปูนในเขตอำเภอเมือง เช่น เขาหลวง เขาหินปูนในเขตอำเภอบรรพตพิสัย เช่น เขาน้ำผา เขาน้อย เขาหินปูนในเขต อำเภอตากฟ้า เช่น เขาชายธง

2. สำรวจการนำพรรณพืชไปใช้ประโยชน์โดยการสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านและผู้รู้อื่น ๆ ในชุมชน ตลอดจนค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

ระยะเวลาในการทำวิจัย

ในการทำวิจัยใช้เวลาประมาณ 12 เดือน คือตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2550 ถึงเดือนกรกฎาคม 2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลชนิดของพรรณพืชบนเขาหินปูนในจังหวัดนครสวรรค์
2. ได้ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชุมชนจากพืชเขาหินปูนด้านอาหาร สมุนไพร และใช้สอยอื่น ๆ และได้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน